

Yr 209 L majoitus- ja ravitsemistoiminnasta 28.4.2006/308

TaVM:1/2006; HE:138/2004.

1 §. Soveltamisala ja määritelmät. Tämä laki koskee majoitustoiminnan ja ravitsemistoiminnan harjoittamista.

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *majoitustoiminnalla* ammattimaisesti tapahtuvaa kalustettujen huoneiden tai muiden majoitustilojen tarjoamista tilapäistä majoitusta tarvitseville asiakkaille;

2) *ravitsemistoiminnalla* ammattimaisesti tapahtuvaa ruoan tai juoman tarjoamista yleisölle elintarvikelaissa (23/2006) tarkoitettussa elintarvikehuoneistossa nautittavaksi;

3) *majoitusliikkeellä* rakennusta, huoneistoa tai muuta liikepaikkaa, jossa harjoitetaan majoitustoimintaa;

4) *ravitsemisliikkeellä* elintarvikehuoneistoa, jossa harjoitetaan ravitsemistoimintaa;

5) *majoitustoiminnan harjoittajalla* sitä, joka harjoittaa majoitustoimintaa;

6) *ravitsemistoiminnan harjoittajalla* sitä, joka harjoittaa ravitsemistoimintaa;

7) *matkustajalla* henkilöä, joka saapuu majoittumistaroituksessa majoitusliikkeeseen;

8) *matkustajan puoliso* matkustajan aviopuolisoa tai henkilöä, joka elää matkustajan kanssa avioliitonomaisissa olosuhteissa tai rekisteröidyssä parisuhteessa;

9) *ryhmämatkalla* etukäteen järjestettyä matkaa, jolle osallistuu matkustajien muodostama ryhmä; sekä

10) *ryhmämatkan johtajalla* matkustajaa, joka toimii ryhmämatkalle osallistuvien matkustajien johtajana, tai henkilöä, joka toimii matkanjärjestäjän edustajana.

Ravitsemistoiminnalla tarkoitetaan tässä laissa myös vain yhteisön, säätiön tai laitoksen omalle henkilöstölle tai muuten rajoitetulle henkilöpiirille tarkoitettua ruoan tai juoman tarjoamista (*henkilöstöravintolatoiminta*). Henkilöstöravintolatoimintaan ei kuitenkaan sovelleta, mitä 3 ja 4 §:ssä säädetään.

Yleisötalaisyksien järjestämiseen majoitus- ja ravitsemisliikkeessä sovelletaan kokoontumislakia (530/1999), jollei tilaisuus kuulu liikkeen tavanomaiseen toimintaan.

Henkilötietojen salassapitoon, luovuttamiseen ja muuhun käsittelyyn sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999) ja henkilötietolakia (523/1999), jollei tässä laissa toisin säädetä.

Velvollisuudesta tehdä ilmoitus kunnan terveydensuojeluviranomaiselle säädetään terveydensuojelulaissa (763/1994). Elintarvikehuoneiston hyväksymismenettelystä säädetään elintarvikelaissa.

Ks. *HenkilötietoL*, Si 111; *L viranomaisten toiminnan julkisuudesta*, Yh 301; *KokoontumisL* 3 luku, Tu 614; *Terveydensuojelul* 4 luku, Ym 409; *Elintarvikel* 6 ja 13 §, Ma 201; *VNA Elintarvikevalvonnasta*, Ma 202.

Ks. myös *L vähittäiskaupan sekä parturi- ja kampaamoliikkeen aukioloajoista*, Ty 302.

2 §. Soveltamisalan rajoitukset. Tätä lakia ei sovelleta:

1) yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta annetussa laissa (603/1996) tarkoitettua yksityisen palvelujen tuottajan tarjoamiin sosiaalihuollon asumispalveluihin;

2) kuljetukseen liittyvään majoitukseen kulkuvälineessä;

3) vain yhteisön, säätiön tai laitoksen omalle henkilöstölle tarkoitettuun loma-asunnon tai muun majoitustilan tarjoamiseen; eikä

4) elintarvikkeiden tai alkoholittomien juomien tarjoamiseen asiakkaille, jos se on vähäistä toiminnanharjoittajan samassa liikehuoneistossa harjoittamaan muuhun elinkeinotoimintaan verrattuna.

Ks. *L yksityisten sosiaalipalvelujen valvonnasta*, So 218.

3 §. Ravitsemisliikkeen aukioloaika. Ravitsemisliikkeen saa avata aikaisintaan kello 5 ja sen saa pitää auki kello 2:een. Jos ravitsemisliikkeessä anniskellaan alkoholijuomia (*anniskelupaikka*) ja alkoholijuomien anniskelu on määrätty päättymään anniskelupaikassa tai sen osastossa aikaisemmin kuin kello 1.30, anniskelupaikka tai sen osasto on suljettava viimeistään puoli tuntia anniskeluajan päättymisen jälkeen.

Anniskelupaikan saa pitää auki kello 2:n ja 4:n välisenä aikana, jos anniskelupaikan anniskeluaikaa on jatkettu kello 1.30:n jälkeen siitä erikseen annettujen säännösten mukaisesti. Anniskelupaikka on tällöin suljettava viimeistään puoli tuntia anniskeluajan päättymisen jälkeen.

Uusia asiakkaita saa vastaanottaa ravitsemisliikkeeseen viimeistään puoli tuntia ennen säädettyä sulkemisaikaa.

4 §. Ilmoitus aukioloajan pidennyksestä. Jollei 3 §:n 1 momentista muuta johdu, ravitsemisliikkeen saa pitää auki 2 momentissa säädetyn ilmoituksen perusteella myös kello 2:n ja 5:n välisenä aikana edellyttäen, että ravitsemisliikkeessä ei sanottuna aikana anniskella eikä nautita alkoholijuomia ja että aukioloajan pidennys matkailuliikenteen takia, työmatkalla tai työssä olevia varten taikka muusta perustellusta syystä on tarpeellista. Ilmoitettaessaan aukioloajan pidennyksestä ravitsemistoiminnan harjoittajan on selvitettävä poliisille järjestyksen ja turvallisuuden huomioon ottaminen liikkeen toiminnassa.

Ravitsemistoiminnan harjoittajan on viimeistään kaksi viikkoa ennen ravitsemisliikkeen aiottua aukioloajan pidennystä tehtävä kirjallinen ilmoitus sen kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka toimialueella liike sijaitsee. Ilmoituksen tulee sisältää seuraavat tiedot:

1) ravitsemistoiminnan harjoittajan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus ja ravitsemisliikkeen käyntiosoite sekä yhteys henkilön nimi, puhelinnumero ja muut yhteystiedot;

2) aukioloajan pidennys, jota ravitsemisliikkeessä on tarkoitus noudattaa, sekä perusteet aukioloajan pidennykselle;

3) se, aiotaanko pidennettyä aukioloaikaa noudattaa toistaiseksi, määräajan vai tietyn tilaisuuden ajan; sekä

4) se, koskeeko aukioloajan pidennys koko ravitsemisliikettä, sen osastoa vai muuten yksilöityä liikkeen osaa.

Poliisilaitos voi ilmoituksen perusteella antaa yksityiskohtaisia määräyksiä ravitsemistoiminnan harjoittamisesta kello 2:n ja 5:n välisenä aikana.

Poliisilaitos voi kieltää aukioloajan pidennyksen, jos on perusteltua syytä epäillä, että ravitsemisliikkeen aukioloajan pidennyksestä aiheutuu kohtuutonta haittaa

asuinympäristölle tai vakavaa häiriötä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle.

5 §. Asiakasvalinta-oikeus ja järjestyksen turvaaminen. Majoitus- ja ravitsemistoiminnan harjoittajalla ja liikkeen henkilökunnalla on oikeus evätä asiakkaaksi pyrkivältä pääsy liikkeeseen, jos siihen on järjestyksenpidon tai liikkeen toiminta-ajatuksen vuoksi perusteltu syy. Toiminnanharjoittajalla ja liikkeen henkilökunnalla on myös oikeus kieltäytyä tarjoilemasta asiakkaalle ruokaa tai juomaa ja tarvittaessa poistaa asiakas liikkeestä, jos hän häiritsee muita asiakkaita tai muutoin aiheuttaa häiriötä liikkeessä tai ei täytä liikkeeseen asetettuja asiakkaaksi pääsyn edellytyksiä. Syrjinnän kiellosta säädetään yhdenvertaisuuslain (21/2004) 6 §:ssä.

Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi majoitus- ja ravitsemistoiminnan harjoittaja voi asettaa liikkeeseen ja sen välittömään läheisyyteen järjestyksenvalvojista annetussa laissa (533/1999) tarkoitettuja järjestyksenvalvoja. Sen kihlakunnan poliisilaitos, jonka toimialueella majoitus- ja ravitsemisliike sijaitsee, voi määrätä toiminnanharjoittajan määrääjäksi tai toistaiseksi asettamaan liikkeeseen ja sen välittömään läheisyyteen riittävän määrän järjestyksenvalvoja, jos liikkeen toiminnassa on ilmennyt toistuvia järjestyshäiriöitä tai jos siihen järjestyksen ja turvallisuuden säilymiseksi on muutoin liikkeen toimintaan liittyvä erityinen syy.

Ks. L järjestyksenvalvojista, Tu 616; YhdenvertaisuusL 6 §, Ty 111a.

6 §. Matkustajailmoitus ja matkustajatiedot. Majoitus-toiminnan harjoittaja on vastuussa siitä, että matkustajasta tehdään ilmoitus (*matkustajailmoitus*). Ryhmämatkalle osallistuvista matkustajista voidaan tehdä yhteinen matkustajailmoitus. Ilmoituksesta on käytävä ilmi majoitus-toiminnan harjoittajan toiminimi, yritys- ja yhteisötunnus sekä majoitusliikkeen käyntiosoite. Matkustajailmoituksessa on mainittava seuraavat tiedot (*matkustajatiedot*):

1) matkustajan täydellinen nimi ja suomalainen henkilötunnus tai tämän puuttuessa syntymäaika sekä kansalaisuus;

2) matkustajan mukana olevan puolison sekä alaikäisten lasten täydelliset nimet ja suomalaiset henkilötunnukset tai niiden puuttuessa syntymäajat;

3) matkustajan osoite;

4) maa, josta matkustaja saapuu Suomeen;

5) matkustajan matkustusasiakirjan numero; sekä

6) matkustajan majoitusliikkeeseen saapumispäivä ja lähtöpäivä, jos se on tiedossa.

Lisäksi matkustaja voi ilmoittaa matkustajailmoituksessa, tapahtuuko majoittuminen vapaa-ajanvieton, työn, kokouksen vai muun syyn takia.

Mitä 1 momentin 1 ja 3 kohdassa säädetään, koskee myös sellaista 1 §:n 2 momentin 10 kohdassa tarkoitettua ryhmämatkan johtajaa, joka toimii matkanjärjestäjän edustajana.

Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään, ei koske matkustajaa, jonka asuinpaikka on Suomi. Mitä 1 momentin 5 kohdassa säädetään, ei koske Pohjoismaan kansalaista eikä matkustajaa, jonka asuinpaikka on Suomi.

Matkustajan on vahvistettava matkustajailmoituksen matkustajatiedot allekirjoituksellaan. Ryhmämatkan joh-

taja voi kuitenkin ryhmämatkalle osallistuvien matkustajien puolesta allekirjoittaa 1 momentissa tarkoitettun yhteisen matkustajailmoituksen. Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun henkilön ei tarvitse allekirjoittaa matkustajailmoitusta.

Majoitustoiminnan harjoittajan tai liikkeen henkilökunnan on majoittumisen yhteydessä varmistettava matkustusasiakirjasta tai muulla luotettavalla tavalla todennettava matkustajan henkilöllisyys tai, jos matkustajista on laadittu 1 momentissa tarkoitettu yhteinen matkustajailmoitus, ainoastaan ryhmämatkan johtajan henkilöllisyys. Mitä tässä momentissa säädetään, ei koske matkustajaa, jonka asuinpaikka on Suomi, eikä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua henkilöä.

7 §. Matkustajarekisteri. Majoitustoiminnan harjoittaja voi pitää automaattisen tietojenkäsittelyn avulla tai manuaalisesti 6 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista matkustajatiedoista rekisteriä (*matkustajarekisteri*). Matkustajatietoja ja matkustajarekisteriä käytetään yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi sekä rikosten ennalta estämiseksi ja selvittämiseksi sekä tilastojen laatimiseen.

Majoitustoiminnan harjoittaja voi käyttää matkustajatietoja ja matkustajarekisteriä asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin, jollei matkustaja ole käyttänyt henkilö-tietolain 30 §:ssä tarkoitettua kielto-oikeuttaan.

Ks. Henkilötietol, Si 111.

8 §. Matkustajatietojen luovuttaminen poliisille sekä matkustajailmoitusten ja -tietojen säilyttäminen ja hävittäminen. Majoitustoiminnan harjoittajan on salassapitosäännösten estämättä toimitettava ulkomaalaista koskevat 6 §:n 1 momentissa tarkoitettut matkustajatiedot viivytyksettä sen kihlakunnan poliisilaitokselle, jonka toimialueella toiminnanharjoittajan majoitusliike sijaitsee. Matkustajatiedot voidaan toimittaa poliisilaitokselle myös sähköisesti.

Poliisilla on oikeus saada majoitustoiminnan harjoittajalta myös muiden kuin 1 momentissa tarkoitettujen matkustajien 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja matkustajatietoja, jos ne ovat virkatehtävien hoitamiseksi tarpeen.

Majoitustoiminnan harjoittajan on säilytettävä matkustajailmoitukset ja -tiedot yhden vuoden ajan matkustajailmoituksen allekirjoittamispäivästä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Matkustajarekisterissä olevat matkustajatiedot on säilytettävä yhden vuoden ajan niiden merkitsemisestä, minkä jälkeen ne on hävitettävä. Asiakaspalveluun ja suoramarkkinointiin käytettävien tietojen poistamiseen rekisteristä sovelletaan kuitenkin, mitä henkilötietolain 29 §:ssä säädetään.

9 §. Matkustajatietojen luovuttaminen muille viranomaisille. Majoitustoiminnan harjoittaja ja poliisi ovat salassapitosäännösten estämättä velvollisia pyynnöstä antamaan 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja matkustajatietoja, jotka ovat tarpeen:

1) rajavartiolaitokselle rajavalvontaa, rajatarkastusten suorittamista sekä rajavartiolaitokselle laissa säädetyn muun tehtävän suorittamista varten;

2) tullilaitokselle tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä rajatarkastusten suorittamista varten;

3) pelastusviranomaisille pelastustoimintaa varten;

4) terveydensuojeluviranomaisille tartuntatautien ehkäisemistä varten.

10 §. Lain soveltaminen leirintäalueen pitäjään ja leirintäalueelle saapuvaan henkilöön. Mitä 6–9 §:ssä säädetään majoitustoiminnan harjoittajasta, koskee myös ulkoilulain (606/1973) 18 §:ssä tarkoitetun leirintäalueen ja muuhun vastaavanlaiseen majoittumiseen tarkoitettun alueen pitäjää.

Mitä 6 §:ssä säädetään matkustajasta, matkustajan mukana olevasta puolisoista ja alaikäisistä lapsista, koskee myös henkilöä, joka saapuu majoittumistarkoituksessa ulkoilulain 18 §:ssä tarkoitetulle alueelle. Mitä 6 §:n 3 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti.

Ks. **UlkoiluL 3 luku, Ym 305.**

11 §. Valvonta. Tämän lain noudattamista valvovat kihlakunnan poliisilaitokset toimialueellaan.

12 §. Pakkokeinot. Jos majoitustoiminnan harjoittaja laiminlyö 6 §:n 1 momentissa taikka 8 tai 9 §:ssä säädetyn velvollisuuden, poliisilaitoksen on asiasta tiedon saatuaan velvoitettava hänet määräajassa täyttämään velvollisuutensa.

Jos 1 momentin nojalla annettua velvoitetta ei ole noudatettu, poliisilaitos voi asettaa uuden velvoitteen ja sen noudattamisen tehosteeksi uhkasakon sekä määrätä uhkasakon maksettavaksi siten kuin uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

Jos ravitsemistoiminnan harjoittaja toistuvasti ja olennaisesti rikkoo 3 tai 4 §:n säännöksiä aukioloajasta taikka jos majoitus- ja ravitsemistoiminnan harjoittamisesta on aiheutunut kohtuutonta haittaa asuinympäristölle tai vakavaa häiriötä yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle, poliisilaitos voi antaa toiminnanharjoittajalle varoituksen. Jos toiminnanharjoittaja ei varoituksesta huolimatta oikaise menettelyään, poliisilaitos voi kieltää 4 §:ssä tarkoitetun aukioloajan pidennyksen taikka määrääjäksi kieltää toiminnan harjoittamisen kokonaan tai osaksi. Toimintakiellon pituus ei saa ylittää kolmea kuu-

kautta.

Ks. **UhkasakkoL, Yh 102.**

13 §. Rangaistussäännökset. Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 3 tai 4 §:n säännöksiä aukioloajasta tai

2) laiminlyö 6 §:n 1 momentissa säädetyn matkustajailmoituksen tekemistä koskevan vastuuvastuun, on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, **majoitus- ja ravitsemistoimintarikkomuksesta** sakkoon.

Rangaistus syrjinnästä säädetään rikoslain (39/1889) 11 luvun 9 §:ssä.

Rangaistus henkilörekisteririkoksesta säädetään rikoslain 38 luvun 9 §:ssä ja henkilörekisteririkkomuksesta henkilötietolain 48 §:n 2 momentissa.

Sitä, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua velvoitetta, ei voida tuomita rangaistukseen samasta teosta.

Ks. **Henkilötietol 48 §, Si 111; RL 11:9 ja 38:9, Ri 101.**

14 §. Muutoksenhaku. Tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan muutosta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tässä laissa tarkoitettua päätöstä aukioloajan pidennystä koskevasta kiellosta ja määräaikaisesta toimintakiellosta on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomaisen toisin määrää. Valitusviranomaisen on käsiteltävä määräaikaista toimintakielloa koskeva asia kiireellisenä.

Ks. **HallintolainkäyttöL, Pr 103.**

15 §. Voimaantulosäännökset. Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä lokakuuta 2006.

Tällä lailla kumotaan majoitus- ja ravitsemisliikkeistä 19 päivänä huhtikuuta 1991 annettu asetus (727/1991) siihen myöhemmin tehtyine muutoksinein.